

บันทึกการสัมมนา กฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม: อุปสรรคอยู่ที่ไหน?

บรรณาธิการ
สุริชัย หวันแก้ว

โครงการสัมมนาวิชาการ

“เหลียวหลังแลหน้า กฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม: อุปสรรคอยู่ที่ไหน?”

สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 เวลา 08.30 น.-16.30 น. ณ ห้องประชุมจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์

ชั้น 4

อาคารประชาธิปไตย-ราไพพรรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการและเหตุผล

โดยทั่วไปแล้ว ประชาชนทั่วไปที่ไม่คุ้นเคยกับกระบวนการอันซับซ้อนในการบัญญัติกฎหมาย มักจะนึกถึงกฎหมายในลักษณะที่เป็นข้อห้ามที่มีบทลงโทษเมื่อเกิดการละเมิด แต่กฎหมายยังมีมิติที่สำคัญอย่างไม่สามารถแยกออกได้จากการพัฒนาสังคม ในมิตินี้กฎหมายจะเป็นเครื่องมือและเข็มทิศของการพัฒนาที่มุ่งหมายให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมโดยรวม

แต่อย่างไรก็ตาม สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และอัตราการเปลี่ยนแปลงก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงทำให้กฎหมายเกิดการล้าสมัย ไม่ทันต่อสภาพสังคมที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งหนึ่งที่นำพิจารณาเป็นพิเศษคือ กฎหมายธุรกิจเป็นกฎหมายที่ได้รับการให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกในการปรับเปลี่ยนอย่างชนิดที่เรียกว่า “One Stop Service” แต่กฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมที่ประชาชนทั่วไปที่เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อมกลับไม่ได้รับการให้ความสำคัญอย่างที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ กระบวนการออกกฎหมายยังเป็นพื้นที่เฉพาะของนักกฎหมาย และผู้ที่มีความเข้าใจเป็นพิเศษเท่านั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบัญญัติกฎหมาย แม้มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่กลับไม่สามารถเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากฎหมายเพื่อพัฒนาสังคมให้มีขึ้นและสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดช่องทางให้ประชาชนได้สามารถเข้าถึง และเป็นเจ้าของกฎหมายได้อย่างแท้จริง

โดยการสนับสนุนของ สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เห็นถึงความสำคัญของประเด็นดังกล่าว จึงได้จัดให้มี

โครงการสัมมนาวิชาการ “เหลียวหลังแลหน้า กฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม: อุปสรรคอยู่ที่ไหน?” ขึ้น

วัตถุประสงค์

- (1) ถอดบทเรียนจากประสบการณ์จริงร่วมสมัยด้านกฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม
- (2) กำหนดประเด็นที่เป็นช่องว่างขององค์ความรู้เพื่อการวิจัยและการเรียนการสอน
- (3) ค้นหา และแปรประเด็นปัญหาทางกฎหมายให้เป็นประเด็นของการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ
- (4) เพื่อให้เกิดภาคีในการทำงานระหว่างนักกฎหมายเพื่อสังคมและภาคส่วนต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนกฎหมายที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคม

ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ประมาณการจำนวนผู้เข้าร่วมการสัมมนา	150	คน
(1) นักวิชาการด้านกฎหมาย และสังคม	50	คน
(2) องค์กรพัฒนาเอกชน	30	คน
(3) องค์กรธุรกิจ	30	คน
(4) หน่วยงานราชการ	30	คน
(5) ผู้สนใจอื่นๆ	10	คน
รวมทั้งสิ้น	150	คน

รูปแบบการสัมมนา

การสัมมนาโต๊ะกลมนี้ โดยให้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ และแนวทางในการพัฒนากฎหมายร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) บทเรียนจากประสบการณ์ที่ผ่านมาในการขับเคลื่อนกฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม
- (2) ประเด็นปัญหาสำหรับการวิจัย และการเรียนการสอน
- (3) ประเด็น และแนวทางในการพัฒนากฎหมายเพื่อการพัฒนาสังคม
- (4) ภาคีในการทำงานร่วมกันระหว่างนักกฎหมายเพื่อสังคมและภาคส่วนต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนกฎหมายที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคม

วัน เวลา และสถานที่

วันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 เวลา 08.30 น.-16.30 น. ณ ห้องประชุม
จุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ ชั้น 4 อาคารประชาธิปไตย-รำไพพรรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการสัมมนาวิชาการ

“เหลียวหลังแลหน้า กฎหมายเพื่อสังคม: อุปสรรคอยู่ที่ไหน?”

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

คณะนิติศาสตร์ และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 เวลา 08.30 น.-17.00 น. ณ ห้องประชุมจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์

ชั้น 4

อาคารประชาธิปไตย-รำไพพรรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

08.30-09.00	ลงทะเบียน
09.00-09.15	กล่าวเปิดการสัมมนาโดย นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
09.15-11.15	อภิปรายโต๊ะกลม “กฎหมายเพื่อสังคมในปี 2550: ถอดบทเรียนจากประสบการณ์” <ul style="list-style-type: none">▪ นายปัญญา กางกรณ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ กองนิติการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์▪ รศ.ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์▪ คุณมีทนา ถนอมพันธุ์ อดีตเลขาธิการมูลนิธิสร้างสรรค์ไทย และกรรมการสสส.▪ ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ดำเนินรายการโดย ผศ.ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ประธานสถาบันพัฒนาสื่อภาคประชาชน

11.15-11.30	พักรับประทานอาหารว่าง
11.30-12.30	อภิปราย “กฎหมายเพื่อสังคมในปี 2550: ถอดบทเรียนจากประสบการณ์” (ต่อ)
12.30-13.30	รับประทานอาหารกลางวัน
13.30-15.00	ระดมข้อเสนอ “อนาคตของกฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม: จะสร้างพลังชาติได้อย่างไร?” นำโดย <ul style="list-style-type: none"> ▪ ดร.สงขลา วิชัยทัศ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูป ▪ ผศ.ดร.กิติศักดิ์ ปรงดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ▪ นายปรีดา เตียสุวรรณ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. 2550 ▪ ดร. สุวจิ กู๊ด ผู้จัดการโครงการแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในประเทศไทย <p>ดำเนินรายการโดย ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
15.00-15.15	พักรับประทานอาหารว่าง
15.15-16.45	ระดมข้อเสนอ “อนาคตของกฎหมายเพื่อพัฒนาสังคม: จะสร้างพลังชาติได้อย่างไร?” (ต่อ)
16.45-17.00	กล่าวสรุปและปิดการสัมมนา โดย รศ.สุริชัย หวันแก้ว ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศจึงทำให้กฎหมายเกิดการล้าสมัย ไม่ทันต่อสภาพสังคมที่รวดเร็วไปอย่างรวดเร็ว ข้อที่น่าสังเกตเป็นพิเศษ คือ กฎหมายธุรกิจเป็นกฎหมายที่ได้รับการให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกในการปรับเปลี่ยนอย่างชนิดที่เรียกว่า “One Stop Service” แต่กฎหมายสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมและประชาชนทั่วไปจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม กลับไม่ได้รับการให้ความสำคัญอย่างที่ควรจะเป็น นอกจากนั้น กระบวนการออกกฎหมายยังเป็นพื้นที่จำเพาะของนักกฎหมายและผู้ที่มีความเข้าใจเป็นพิเศษเท่านั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบัญญัติกฎหมาย แม้มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแต่กลับยังไม่สามารถเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ